

MINISTERSTVO DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO ROZVOJA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Letecký a námorný vyšetrovací útvar
Nám. slobody 6, P.O.BOX 100, 810 05 Bratislava 15

Ev. č.: SKS2012002

Z Á V E R E Č N Á S P R Á V A

o odbornom vyšetrowaní vážneho incidentu
neoprávnené vniknutie vozidla na aktívnu RWY 31

Dátum: 14.08.2012

Miesto: letisko M.R. Štefánika Bratislava / LZIB

A. ÚVOD

Odborné vyšetrowanie leteckej nehody, vážneho incidentu bolo vykonané podľa § 18 zákona č. 143/1998 o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 996/2010 o vyšetrowaní a prevencii nehôd a incidentov v civilnom letectve, ktorými sa riadi vyšetrowanie leteckých nehôd a incidentov v civilnom letectve.

Záverečná správa je vydaná v súlade s predpisom L 13, ktorý je aplikáciou ustanovení ANNEX 13, Vyšetrowanie leteckých nehôd a incidentov k Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve.

Výhradným cieľom odborného vyšetrowania je zistenie príčin vzniku leteckej nehody, vážneho incidentu a prevencia vzniku takýchto udalostí, nie však poukazovanie akejkoľvek viny alebo zodpovednosti osôb.

Táto záverečná správa, jej jednotlivé časti alebo iné dokumenty, vzťahujúce sa k odbornému vyšetrowaniu predmetnej leteckej udalosti majú len informatívny charakter a nemôžu byť použité inak, len ako odporúčenie pre realizáciu opatrení, ktoré by zabránili vzniku ďalších leteckých nehôd a vážnych incidentov s obdobnými príčinami.

SKRATKY

Skratka	Slovenský význam / anglický význam
AGL	Nad úrovňou zeme / Above ground level
APN	Odbavovacia plocha / Apron
B734	Skratka v kóde ICAO pre lietadlo Boeing 737-400
BIOL	Oddelenie biologickej ochrany LK BTS
BTS	Skratka v kóde IATA pre Letisko M.R. Štefánika Bratislava
ES TWR	Vedúci zmeny TWR
LK BTS	Spoločnosť Letisko M.R. Štefánika – Airport Bratislava, a.s.
LMU	Letecká mimoriadna udalosť
LPP	Letecké prevádzkové plochy
LPS SR, š.p.	Letové prevádzkové služby Slovenskej republiky, štátny podnik
LZIB	Skratka v kóde ICAO pre Letisko M.R. Štefánika Bratislava
MDVRR SR	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky
MHz	Megahertz
OLED	Odbor letiskového dispečingu
RWY	Vzletová a pristávacia dráha / Runway
TAR/SRE	Prehľadový radar koncovej riadenej oblasti alebo prehľadový radar riadeného okrsku / Terminal area surveillance radar Okrskový prehľadový radar / Surveillance radar element of precision approach radar system
THR	Prah dráhy / Threshold
TWR	Letisková riadiaca veža alebo letisková služba riadenia / Aerodrome control tower or aerodrome control
TWY	Rolovacia dráha / Taxiway
UTC	Svetový koordinovaný čas / Co-ordinated Universal Time

Prevádzkovateľ / Vlastník:	SAMAIR
Typ prevádzky:	komerčný let
Typ lietadla:	B734
Poznávacia značka:	OM-SAA
Miesto pristátia:	LZIB
Fáza letu:	konečné priblíženie a pristátie
Miesto vážneho incidentu:	križovanie RWY 31 a RWY 04 LZIB
Zainteresované pozemné zložky:	LPS SR, š.p. pracovisko TWR LK BTS – BIOL
Použitá rádiová frekvencia:	GROUND 121,7 MHz
Dátum a čas zistenia udalosti:	14.08.2012, 10:54 - 10:55 hod

Poznámka: Všetky časové údaje v tejto správe sú uvádzané v UTC čase.

B. INFORMATÍVNY PREHĽAD

Dňa 14.08.2012 vykonávalo lietadlo typu B734, poznávacej značky OM-SAA, postup na konečné priblíženie a pristátie na RWY 31 LZIB. V čase keď sa lietadlo nachádzalo vo fáze konečného priblíženia na THR RWY 31, vošlo vozidlo biologickej ochrany letiska s volacou značkou „SOKOL“ bez povolenia TWR do priestoru križovatky RWY 31 a RWY 04. Lietadlo po príkaze TWR vykonalo manéver - postupy opakovaného priblíženia a následne pristálo na letisku LZIB.

Pilot, posádka lietadla ani vodič vozidla neboli zranení.

Na vyšetrovanie vážneho incidentu boli ustanovení:

- Ing. Ivo HRUŠOVSKÝ – predseda odbornej vyšetrovacej komisie
- Lic. Jaroslava MIČEKOVÁ – člen odbornej vyšetrovacej komisie

Správu vydáva:

Letecký a námorný vyšetrovací útvar
Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

C. HLAVNÁ ČASŤ SPRÁVY

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE
2. ANALÝZA
3. ZÁVERY
4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

1. FAKTICKÉ INFORMÁCIE

1.1 Priebeh vážneho incidentu

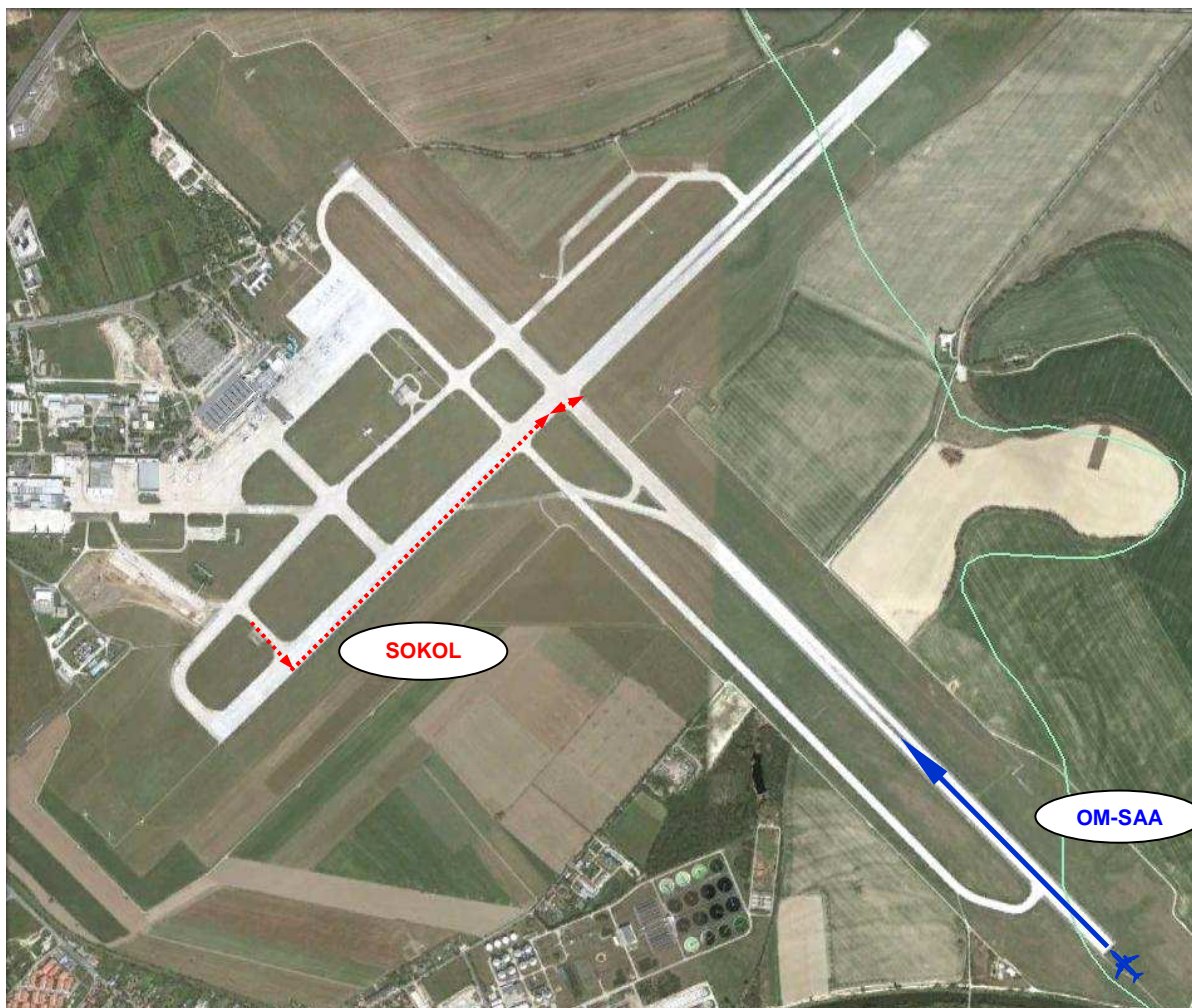
Na LPP vykonával zamestnanec BIOL s vozidlom s volacou značkou „SOKOL“ plašenie za účelom zabránenia možného stretu lietadla s vtákmi. LPP boli v používaní (neboli uzatvorené). Komunikácia o povolenom pohybe zamestnancov po LPP prebiehala medzi BIOL a TWR na frekvencii 121,7 MHz. Uvedený postup bol v súlade s interným dokumentom LK BTS - organizačnou normou ON-03/2005 Dopravný poriadok Letiska M.R. Štefánika Bratislava.

V čase 10:53:35 sa prihlásil na prevádzkovej frekvencii (121,7 MHz) „SOKOL“ a požiadal o povolenie pohybu z APN, cez TWY C na RWY 04 a ďalej po RWY 13 na lokačné (prijímacie stanovište – zariadenia TAR/SRE). Od TWR prijal „SOKOL“ povolenie vstúpiť na RWY 04 a zastaviť pred RWY 31, prípadne pokračovať z RWY 04 po TWY F a pred TWY G zastaviť. „SOKOL“ správu na TWR potvrdil, napriek tomu, že celá správa nebola úplne čitateľná.

V čase 10:54:40 ohlásil „SOKOL“ na TWR, že omylom vstúpil na RWY 31, ale už sa nachádza mimo prevádzkových plôch. V tom čase však už lietadlo OM-SAA, letiace na linke CCS 450P, na základe pokynov od TWR vykonávalo manéver postupy opakovaného priblíženia na LZIB, nakoľko sa na RWY 31 nachádzalo v konečnej fáze priblíženia vozidlo.

V čase 10:55:40 TWR oznámila, že vozidlo „SOKOL“, nedostalo povolenie vstúpiť na RWY 31, ale že malo pred RWY 31 zastaviť a vyčkať na ďalšie pokyny od TWR, prípadne malo povolenie ísť na TWY F a TWY G a pred RWY 31 zastaviť. „SOKOL“ oznámil TWR, že pri svojej činnosti omylom zabudol na príkaz zastaviť pred RWY 31.

Veliteľ lietadla OM-SAA vykonal z výšky asi 400 ft AGL (t.j. asi 1930 m pred THR RWY 31) prerušenie konečného priblíženia, na základe pokynu TWR manéver - postupy opakovaného priblíženia (komunikácia na frekvencii 120,9 MHz) a až po vykonaní manévru a pristátí prijal informáciu, že na RWY 31 sa nachádzalo vozidlo „SOKOL“, ktoré blokovalo leteckú prevádzku.

Denná doba: deň

Vážny incident bol nahlásený LPS SR, š.p. na Letecký a námorný vyšetrovací útvar Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky.

1.2 Zranenia osôb

K zraneniu osôb neprišlo.

1.3 Poškodenie lietadla a vozidla

Bez poškodenia.

1.4 Ostatné škody

Leteckému a námornému vyšetrovaciemu útvaru neboli oznámené okolnosti s prípadným uplatnením náhrad škôd voči tretej osobe.

1.5 Informácie o leteckom personáli

Informácie o posádke - neaplikuje sa.

Informácie o posádke vozidla – vodič vozidla „SOKOL“ je držiteľom platného preukazu - obmedzené osvedčenie rádiotelefonistu leteckej pohyblivej služby II, vydaného Telekomunikačným úradom Slovenskej republiky, je držiteľom platného preukazu vodiča pre prevádzkové plochy, vydaného spoločnosťou Letisko M.R. Štefánika – Airport Bratislava, a.s. (BTS) a súčasne absolvoval školenie z internej organizačnej normy ON-03/2005 Dopravný poriadok Letiska M.R. Štefánika Bratislava.

1.6 Informácie o lietadle

Neaplikuje sa.

1.7 Meteorologická situácia

Nemala vplyv na vznik vážneho incidentu.

1.8 Navigačné zariadenia

Neaplikuje sa.

1.9 Spojenie

Lietadlo bolo vybavené rádiovým komunikačným vybavením umožňujúce obojsmerné spojenie v každom okamihu letu so všetkými leteckými stanicami.

Vozidlo „SOKOL“ bolo vybavené rádiovým komunikačným vybavením, umožňujúcim nepretržité obojsmerné spojenie so stanovišťom TWR LZIB.

1.10 Informácie o letisku

Letisko LZIB v čase vzniku vážneho incidentu vyhovovalo pre leteckú prevádzku.

1.11 Letové zapisovače a ostatné záznamové prostriedky

Letové zapisovače - neaplikuje sa.

Ostatné záznamové prostriedky – záznam rádiokorešpondencie medzi TWR a „SOKOL“ boli vyhodnotené. Bol vyhodnotený aj Záznam z letu / Flight Report spísaný veliteľom lietadla OM-SAA.

1.12 Informácia o dopade a troskách

Neaplikuje sa.

1.13 Lekárske a patologické nálezy

Neaplikuje sa.

1.14 **Požiar**

Požiar nevznikol.

1.15 **Aspekty prežitia**

Pátranie a záchranu nebolo potrebné vyhlásovať.

1.16 **Testy a výskum**

Nebolo potrebné vykonať.

1.17 **Informácie o organizáciách a riadení**

Prevádzkovateľ letiska LZIB je spoločnosť, ktorá má vydané prevádzkové povolenie platné do 31.10.2012.

1.18 **Doplňkové informácie**

Neaplikuje sa.

1.19 **Spôsoby odborného vyšetrenia**

Boli použité bežné spôsoby vyšetrenia.

2. **ANALÝZA**

Vodič vozidla „SOKOL“ napriek predchádzajúcim pokynom od TWR na zastavenie pred RWY 31, tento príkaz z dôvodu opomenutia nerešpektoval a v snahe o odplašenie ďalších vtákov vošiel na uvedenú RWY, na ktorú v inkriminovanom čase vykonávalo pristávací manéver lietadlo OM-SAA.

Uvedené lietadlo sa nachádzalo vo fáze konečného priblíženia a pristátia. Riadiaci letovej prevádzky vydal správne pokyn pre posádku lietadla na prerušenie pristávacieho manévru a jeho opakovanie, čím zabránil možnej kolízii medzi lietadlom a vozidlom „SOKOL“.

Z rádiovej korešpondencie medzi TWR a vodičom vozidla „SOKOL“ napriek jej čiastočnej nečitateľnosti vyplynulo, že vodič potvrdil prijatie pokynov na zastavenie pred RWY 31, ale v snahe a sústredení sa na svoju činnosť (odplašenie vtákov) na uvedené pokyny pozabudol.

TWR informovala posádku lietadla OM-SAA o vniknutí vozidla na RWY 31 až po vydaní pokynu na vykonanie postupov nezdareného priblíženia.

3. ZÁVERY / Príčina vzniku vážneho incidentu

Zistenia

- vodič vozidla „SOKOL“ mal platné doklady pre vykonávanie danej činnosti,
- k zraneniu osôb nedošlo,
- k poškodeniu lietadla ani vozidla nedošlo,
- pri komunikácii medzi TWR a vozidlom „SOKOL“ bola používaná neštandardná frazeológia.

Príčina vážneho incidentu

- vozidlo „SOKOL“ neoprávnene vstúpilo na RWY 31 bez povolenia TWR, z dôvodu opomenutia príkazu na povinnosť zastaviť pred RWY 31 - zlyhanie ľudského činiteľa.

4. ODPORÚČANIA NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI

Na základe odborného vyšetrovania príčin vážneho incidentu - neoprávnené vniknutie vozidla na aktívnu RWY 31 ku ktorému došlo dňa **17.08.2012** na letisku M. R. Štefánika Bratislava odporúčame:

LPS SR, š.p.

- vykonať rozbor z predmetného vážneho incidentu s dôrazom na používanie štandardnej frazeológie.

Prevádzkovateľovi LK BTS

- vykonať rozbor z vážneho incidentu s príslušnými prevádzkovými a údržbárskymi zložkami a so zamestnancami BIOL LK BTS;
- vykonať opätovné školenie a preskúšanie z ON-03/2005 Dopravný poriadok Letiska M.R. Štefánika Bratislava, pre kategóriu vodiča – prevádzkové plochy a u zamestnancov BIOL.

V Bratislave, 10.09.2012